

SERGE DE VRIES

DE REALITEIT NABOOTSEN

Een kommetje, een rol plakband, een zak brood – het zijn dingen die we dagelijks achteloos in onze handen houden, maar fijnschilder Serge de Vries dwingt ons om ze écht te zien. ‘Met heel veel aandacht, want daar gaat het om.’

TEKST: MYRTHE MEESTER

Aan de Utrechtse kunstacademie mocht Serge de Vries niet ‘te mooi’ schilderen. ‘Tijdens de beoordeling gingen ze als een wals over me heen. Je bent te esthetisch, hoorde ik vaak. Het waren de jaren negentig, toen niemand realistisch werkte. Het moest puur abstract, puur conceptueel.’ Na zijn afstuderen in 1995 duurde het nog vijftien jaar voordat de Apeldoornse kunstenaar zijn eigen realistische schilderstijl ontwikkeld had. ‘Ik begon met een mix van abstractie en realisme ineen. In mijn abstracte verfspetters kon je dan een gezicht of een voorwerp herkennen, verborgen bijna. Heel geleidelijk ben ik realistischer gaan werken. Uiteindelijk wil ik toch de realiteit nabootsen, dat is mijn doel.’

EENZAME DINGEN

Opvallend is dat De Vries tegenwoordig meestal één los voorwerp schildert tegen een lege achtergrond, geïsoleerd uit zijn alledaagse context. ‘Dat is begonnen als een oefening’, vertelt hij. ‘Als ik naar Vermeer kijk, voor mij een dierbare kunstenaar, dan zie ik zoveel gebeuren in één schilderij. Wat hij doet is best gecompliceerd. Ik dacht: als ik zelf realistisch wil leren werken, kan ik beter beginnen met één ding tegelijk. Zodat ik leer om een appel of een citroen goed te schilderen. Daar ben ik eigenlijk in blijven steken.’ Ook nu zijn schildertechniek zich tot een hoog niveau ontwikkeld heeft, schildert De Vries nog steeds liever ‘eenzame dingen’ dan rijk gevulde composities. ‘Ook in één ding kan heel veel gebeuren.’

Serge de vries, **Citroenen nr5**, olieverf op paneel, 13 x 18 cm.

Links: Serge in zijn atelier voor zijn schilderij **Stoel XXL**, olieverf op linnen, 150 x 150 cm.

Serge de Vries, **Champagnefles**, olieverf op paneel, 28 x 16,5 cm.

De Vries weet precies hoe hij een geschilderd voorwerp tot leven kan wekken. Dat zit hem deels in de highlight, de plek waar het licht het felst in het voorwerp wordt weerkaatst. 'De highlight is het witste gedeelte van het hele schilderij. Die schilder ik als allerlaatste; het is de finishing touch.' Ook kiest hij ervoor om op bepaalde punten van het schilderij 'scherp te stellen', zoals een fotocamera dat doet. 'Met mijn verfstreek maak ik minder belangrijke gedeelten van het schilderij iets waziger en belangrijke delen iets scherper.' De blik van de kijker wordt automatisch en haast onbewust naar het scherpste gedeelte getrokken.

COMPLEMENTAIRE KLEUREN

Diepte creëert De Vries via een eeuwenoude kleurtechniek, waarvan ook de oude Hollandse meesters gebruikmaakten. 'Mijn kleurenpalet is heel simpel en sober. Ik heb alleen wit en de primaire kleuren rood, geel en blauw. Het verbaast me altijd dat alle kleuren te mengen zijn vanuit die drie tinten. Dat is toch bizar?' Voordat hij begint met schilderen, mengt hij de belangrijkste kleuren van het schilderij; die vormen zijn vertrekpunt. Tijdens

Serge de Vries, **Chinese kom xl**, olieverf op linnen, 70 x 90 cm.

Serge de Vries, **Brood in plastic**, olieverf op linnen, 70 x 90 cm.

het schilderen kan hij van daaruit de benodigde 'tussenkleuren' mengen. 'De kleur van het object zelf is iets puurder dan de kleur van de schaduw, die ik een beetje afzwak door er een complementaire kleur in te vermengen.' Schildert De Vries bijvoorbeeld een rode tomaat, dan is de schaduw iets grauwer doordat hij de complementaire kleur groen vermengt met het rood. 'Rood en groen vormen samen een soort grijs tint. Ook de achtergrondkleur heeft een grijzige ondertoon ten opzichte van het voorwerp.' Door voorwerpen te omringen met hun contrastkleur 'komen ze meer naar voren en lijken ze echter'.

Een andere techniek die De Vries ontleent aan de oude meesters, is de speelse afwisseling van precisie en losheid. Van een afstandje lijkt alles in een schilderij van Vermeer heel verfijnd, maar kom je dichterbij, dan zie je dat afzonderlijke voorwerpen vrij slordig geschilderd kunnen zijn, met vluchtige, schetsmatige penseelstreken. 'Als ik een geheel voorwerp zo slordig zou schilderen in mijn kleine doekjes, dan zou dat niet werken. Maar ik kan die losse toets wel toepassen op een fragment. Als ik bijvoorbeeld

Serge de Vries, **Fleur**, olieverf op paneel, 15 x 19 cm.

een champagnefles schilder, dan creëer ik een soort abstractie in de groentinten van het glas. Dat zie je pas als je inzoomt', aldus De Vries. Die vrije, abstracte penseelstreken geven een zekere levendigheid en speelsheid aan het schilderij. 'Zij vormen mijn handschrift.'

PORTRETTEEN

De kunstenaar merkt dat hij in zijn dagelijks leven de hele tijd potentiële schilderijtjes ziet. 'Dat is een beetje irritant. Ik blijf soms onrustig kijken naar dingen die ik zou kunnen schilderen.' Als hij een voorwerp geschikt vindt als onderwerp voor een nieuw doek, maakt hij daarvan een foto, waarbij hij bijzondere aandacht aan de lichtval en schaduw besteedt. De Vries schildert altijd van foto's, en nooit rechtstreeks uit de realiteit.

Op een dag werd hij via Instagram benaderd door een jonge vrouw die graag wilde dat hij een portret van haar zou schilderen. 'Dat vond ik best eng. Als ik ergens aan begin, dan wil ik ook dat het meteen goed gaat. Bij een object kun je nog een beetje smokkelen, het komt niet aan op één detail. Maar in een portret luistert het heel nauw; één verkeerde verfstreek kan de gelijkenis

tenietdoen.' Gaandeweg ontdekte De Vries dat de sleutel voor een goed portret ligt in rust en aandacht. 'Ik moet nóg langzamer werken dan bij voorwerpen. Héél langzaam denken, héél langzaam de kleuren mengen, écht de tijd nemen om de verf op het doek aan te brengen. Hoewel ik normaal gesproken nat-in-nat werk en een schilderij probeer af te ronden in één sessie, schilder ik portretten in lagen. Dat kan twee maanden duren, waarbij ik elke week één dag aan het portret besteed.' Het resultaat: een mooi, levensecht meisje dat zo uit het schilderij zou kunnen stappen.

'Soms denk ik wel eens: als ik minder mijn best zou doen, zouden mensen het waarschijnlijk niet eens opmerken', zegt De Vries lachend. 'Maar dat doe ik niet hoor. Het gaat me erom dat ik precies de juiste toon pak, de juiste kleuren meng en de juiste verhoudingen tref, zodat het nét echt is.' En zodat de toeschouwer leert om met een intensere blik naar alledaagse dingen te kijken. 'Met heel veel aandacht, want daar gaat het om.'

www.sergedevries.nl